

CAPITAL OF A LIMITED LIABILITY COMPANY WITH SHARES

Mihail Milanov, PhD. Student

Department of Civil Law, Faculty of Law

University of Ruse Bulgaria

E-mail: misho.milanov@gmail.com

***Abstract:** Limited partnership with shares is an independent type of commercial company, which combines elements of the ordinary (simple) limited partnership and the joint stock company. According to its legislation, KDA is closer to AD, which follows from Art. 253, para 2 of the Commercial Law. According to this provision for ADC, the provisions for AD apply accordingly, as there is no special regulation of ADC. This appendix (in many cases even directly and not accordingly) refers primarily to the capital of KDA and its share structure to which it is allocated.*

***Keywords:** Commercial Law, commercial company, limited liability*

1. Командитно дружество с акции /КДА/ е самостоятелен вид търговско дружество, което съчетава елементи на обикновеното (простото) командитно дружество /КД/ и на акционерното дружество /АД/. По своята законова уредба КДА е по-близко до АД, което следва от чл. 253, ал.2 от Търговския закон /ТЗ/. Според тази разпоредба за КДА се прилагат съответно разпоредбите за АД, като липсва специална уредба на КДА. Това приложение (в редица случаи дори пряко, а не съответно) се отнася преди всичко за капитала на КДА и неговата структура-акциите, на които е разпределен.

Сравнително най-значимата специфика на КДА обаче остава обстоятелството, че в него задължително участват два вида съдружници-неограничено отговорни за дружествените задължения (комплементарни) и ограничено отговорни за тези задължения (командитисти), по което КДА се доближава до КД, но за разлика от това дружество, в КДА командитистите са задължително акционери (командитни акционери). Те трябва да бъдат поне три лица.

2. Капиталът на КДА (подобно на този на АД) е сумарна величина от номиналната стойност на поетите (записаните) от членовете акции. Тази номинална стойност следва да се изплати или внесе от записаните акции лица, чрез дължимите от тях парични или непарични (апортни) вноски.

Обикновено в търговскоправната доктрина и практика се сочат две функции на капитала на капиталовите търговски дружества (АД, КДА и ООД). От една страна, активите на които той съответства, образуват материалната основа на търговската дейност на дружеството, а от друга страна, капиталът служи, като общо обезпечение на кредиторите, защото във всеки един момент дружеството трябва да разполага с активи, които да бъдат равни по стойност на капитала.³¹⁴

И двете функции на капитала, могат да се проявят само опосредено (индиректно), а не пряко. Капиталът е само абстрактна стойностна величина (число), поради което не може да бъде материална основа (база) за осъществяване на търговска дейност.³¹⁵ Такава основа може да бъде само началното имущество на дружеството, което се формира от изплатените или направените от членовете вноски.³¹⁶

Капиталът няма и пряка обезпечителна (гаранционна) функция по отношение на дружествените кредитори. При неизпълнение на поети от тях задължения, дружеството отговаря само с активната част от своето имущество (с правата върху парично оценени обекти), а не с капитала, т.е. със счетоводното записване на тяхната стойност в пасивната част на баланса. Липсата на ликвидни активи е пречка за удовлетворяване на кредиторите, колкото

³¹⁴ Вж. Калайджиев, А. Акционерно дружество. С, 2019, с. 38 и Решение №21 от 12.03.2014 г. по т. д. № 2878 на ВКС.

³¹⁵ Така Стефанов, Г. Търговско дружествено право. Търговски дружества – общи положения. Отделни видове търговски дружества. В. Търново, 2014, с. 78.

³¹⁶ Вж. Григоров, Гр. Понятие за капитал на търговско дружество. – Търговско право, 1999, №4, с. 53-54.

и голям да е капиталът на дружеството.³¹⁷ А това е така, тъй като капиталът има само стойностно изражение, а не материален (веществен) състав, дори и когато стойността на записаните от членовете акции е внесена, чрез апортиране от тях на права върху вещи. При остойностяване (счетоводно отразяване) на внесените обекти те губят своя материален субстрат и се превръщат само в цифрова величина (число).³¹⁸ Едновременно материално и стойностно изражение има само имуществото на дружеството,³¹⁹ което е съвкупност от права и задължения по повод парично оценени обекти.

Капиталът може да се увеличи или намали само по изчерпателно и императивно уредени в ТЗ способи, при които винаги се засяга единствено структурата на капитала, т.е. стойността или броя на акциите (на дяловете при ООД). За намаляването на капитала е необходимо съгласие на кредиторите на дружеството. Капиталът не се променя, ако изплатените срещу записаните акции или дялове средства изцяло или частично се разходят или ако пазарната цена на апортираните обекти се увеличи или намали, т. е. капиталът е една абстрактна и сравнително постоянна математическа стойност (число), докато имуществото на дружеството е променлива (динамична) категория.

Косвената гаранционна функция на капитала се проявява, чрез изискванията на приложимия и за КДА чл.247а от ТЗ, относно изплащането на дивиденди и лихви на членовете. В тази разпоредба е предвиден механизъм, който позволява на дружеството да се задържат (блокират) активи, които по стойност са равни или по-високи от размера на записания в баланса капитал на дружеството.

3. В доктрината се приема, че капиталът на КДА се образува от вноските на съдружниците,³²⁰ т.е. на комплементарите и командитистите. Поддържа се, че капиталът на КДА се състои от две части (пера) вноски на неограничено отговорните съдружници, които внасят определен капитал и остават неограничено отговорни и вноски на командитистите - командитен капитал.³²¹

Горепосоченото разбиране е възприето в уставите на редица КДА, в които е записано, че капиталът се състои от вноските на ограничено и неограничено отговорните съдружници. Срещу направените вноски за сметка на записаните акции командитистите получават временно удостоверение по чл.167 от ТЗ, което е ценна книга и може да се прехвърля след вписване на КДА в Търговския регистър, а срещу направените имуществени вноски за сметка на записаните вноски, комплементарите получават удостоверение (сертификат) за участие в дружеството, което е ценна книга и не може да се прехвърля. Предвижда се, че капиталът може да се увеличи, чрез увеличаване на вноските на комплементарите или чрез приемане на нови комплементари, както и да се намали, чрез намаляване на тези вноски и при напускане или изключване на комплементари, на които се изплащат направените вноски.

Според други устави капиталът на КДА се състои от дялове, притежавани от неограничено отговорните съдружници и от акции, притежавани от акционерите. Капиталът може да се увеличи, чрез увеличаване на броя на дяловете или увеличаване на техния капитал, както и чрез издаване на нова емисия акции или чрез увеличаване на номинала на акциите. Като отделен способ за увеличаване на капитала се посочва придобиването на дялове срещу облигации.

Горепосоченото становище в доктрината и следващите го устави на повечето КДА се основават на смесването на понятията за капитал и имущество на капиталово търговско дружество (в частност КДА), както и на погрешно разбиране за структурирането на капитала.

Съгласно чл.158, ал.1, изр.1 от ТЗ, акционерно е дружеството, чийто капитал е разделен

³¹⁷ Вж. Бобатинов, М., А. Калайджиев. Коментар на Търговския закон. Дружество с ограничена отговорност. Акционерно дружество. С., 1998, с. 26.

³¹⁸ Вж. Герджиков, О. По въпроса за имуществото и капитала на търговските дружества. – Търговско право, 2010, №2, с. 15-22.

³¹⁹ Пактам, с. 15-20.

³²⁰ Вж. Владимиров, И. Търговско право. С., 2003, с. 160.

³²¹ Вж. Христофоров, В. Гражданско и търговско право на капиталистическите държави. С. 1991, с. 45 и В: Търговско право. Обща част. Видове търговци. Търговски сделки. Несъстоятелност. С., 2003, с. 171.

на акции. Размерът на капитала винаги е сумарна величина от номиналната стойност на акциите. Същото се отнася и за КДА, чийто капитал може да бъде структуриран само и единствено по акции. Съгласно чл. 253, ал.1, изр.1 от ТЗ, за вноските на ограничено отговорните се издават акции. Това правило е императивно и не може да се отмени, чрез устава на КДА. Когато акциите са записани само от командитистите, вноските на комплементарите въобще не се отразяват на капитала, а се включват в имуществото на КДА. Не е допустимо капиталът на КДА да се състои едновременно от акции и вноски, както и от акции и дялове. По дялове (и то само по дялове) е структуриран капитала на ООД. Това трябва да се има предвид още при вписването на КДА в Търговския регистър, с оглед спазване на изискването по чл. 174, ал. 1, т. 2 ТЗ да е записан целия капитал на КДА. Недопустимо е също капиталът на КДА да се увеличава, чрез увеличаване размера на вноските на комплементарите или чрез приемане на нови комплементари, които да направят нови вноски, съответно да се намалява, чрез намаляване размера на вноските на комплементарите или при прекратяване на членството им в КДА. Подобни клаузи в уставите на КДА следва да се считат за нищожни. Капиталът на КДА може да се увеличи или намали само чрез предвидените в ТЗ способности за увеличаване и намаляване на капитала на АД.³²²

Вторият вариант е всички или част от комплементарите в КДА също да запишат акции. Тази възможност изрично е предвидена в чл. 257, ал. 1, изр. 2 ТЗ. При записване на акции, комплементарите не се превръщат в командитни акционери, тъй като остават неограничено отговорни за задълженията на КДА и придобиват право само на съвещателен глас в общото събрание. В останалите отношения обаче записалите акции комплементари имат правното положение на акционери, т.е. трябва да бъдат третирани еднакво с командитните акционери. По тази причина записалите акции комплементари също следва да получат временни удостоверения по чл. 167 от ТЗ, а не удостоверения (сертификати), които не са ценни книги и не могат да се прехвърлят и залагат. Но и при записване на акции от комплементарите, капиталът на КДА също не се дели на две части (пера), а е единна сумарна величина от номиналната стойност на всички акции, без да е от значение как те са разпределени между комплементарите и командитистите.

На практика при този вариант комплементарите не се задължават да внасят други вноски (освен тези, срещу които записват акции).

При третия възможен вариант комплементарите се задължават да направят вноски, независимо от това, че записват и акции. В този случай капиталът на КДА също не се състои от две части (пера), тъй като в него стойностно следва да се отразят само акциите на командитните акционери и на комплементарите, а дължимите от последните вноски в това им качество се включват в началното имущество на КДА, т. е. комплементарите правят два вида вноски – без срещу тях да записват акции и срещу записани акции.

При прилагане на първия и третия вариант не капиталът, а имуществото на КДА се състои от две части (квоти): вноски на комплементарите и разпределен на акции командитен капитал.³²³

³²² Вж. Калайджиев, А. Акционерно дружество, с.40-62 и Бузева, Т. Увеличаване на капитала на акционерно дружество. С., 2018.

³²³ Вж. Бузева, Т. В: Капиталови търговски дружества. С., 2011, с. 230.